

§ 17

Dnr. 2008/KS 061

012

Motion om valfrihet och kvalitet**Ärendebeskrivning**

Mathias Tegnér (s), Marita Bertilsson (s) och Kristjan Vaigur (s) har lämnat in en motion om valfrihet och kvalitet.

Kommunfullmäktiges beslut

- Motionen överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Justeraandes sign

NA

MV

Utdragsbestyrkande

08/KS 061 012

Valfrihet och kvalitet

Den skattefinansierade välfärden finns till för samtliga kommuninvånarens bästa. Rätten till en kvalitativt bra och trygg förskola och skola, äldreomsorg och handikappomsorg är överordnat intresset hos dem som är satta att utföra verksamheten. Det gäller oavsett om verksamheten bedrivs i kommunal eller privat regi.

Detta borde vara en självklarhet, men så är inte fallet i Tyresö kommun idag. Denna motion är ett försök att sätta kvaliteten och den enskilde medborgaren i fokus. Det är hennes och hans välfärd som ska komma först.

För den sittande borgerliga majoriteten i Tyresö kommun har det blivit viktigare att öka andelen privata alternativ än att ställa de krav, på den egna och den privata verksamheten, som omsorgen om en bra skattefinansierad välfärd kräver.

Låt oss bara peka på några få, men tydliga, exempel;

- Kön till förskolan organiseras idag via 20-talet olika köer. Det är krångligt för föräldrar och innebär att barn låses in i respektive förskolas eget system, eftersom möjligheterna att byta till en närliggande förskola inom annan driftsform i praktiken omöjliggörs. Majoriteten värnar därigenom de privata förskolornas rätt att välja (och välja bort?) barn framför ett system som gör det lättare för föräldrar och barn att få gå på den förskola man helst vill.
- Från den borgerliga majoriteten ställs inga större krav på verksamheten än vad gällande lagstiftning kräver. Det har fått till följd att såväl privata som kommunala förskolor har för låg andel högskoleutbildad personal. Värst är situationen när det gäller de privata förskolorna. Rätten att få tjäna pengar på att hålla nere utbildnings- (och därmed löne-) nivån överordnas barnens rätt till en bra pedagogisk utbildning.
- När verksamheter övergår från kommunal till privat verksamhet omfattas inte verksamheten av meddelarskydd vilket gör att eventuella missförhållanden riskerar att förbli oupptäckta. Det borde vara en självklarhet att all skattefinansierad välfärd omfattas av meddelarskydd. Men återigen – kravlöshet.

Listan skulle kunna göras mycket längre på områden där bristen på kvalitetskrav återkommer. Detta är bara några exempel. Nedan redovisar vi de krav som vi anser bör ställas på skattefinansierad verksamhet i Tyresö och i samtliga fall kan man idag säga att den nuvarande majoriteten valt att inte ställa tillräckliga krav.

För oss är det självklart att dessa krav ska ställas på såväl privata som offentliga utförare. Oavsett vem som är utförare måste kravet på kvalitet sättas främst. När de borgerliga partierna gör privat driftsform till det övergripande intresset hävdar vi att det måste vara kvalitet, brukarintresse och eventuellt andra speciella omständigheter som ska vara avgörande. Därför anser vi att när i normalfallet nya verksamheter ska startas och lämnas ut på anbud ska som regel också kommunens egen verksamhet

presentera sitt förslag. Härigenom ges beslutsfattarna bättre möjligheter att jämföra olika alternativ och bedöma dess kvaliteter.

Undantaget bör vara områden där verksamheten är sådan att det finns tydliga samordningsvinster att göra på en sammanhållen och av kommunen driven verksamhet.

Vad bör då göras för att sätta kvaliteten i fokus i Tyresö?

Kvalitet först

För det första och alldeles uppenbara. Kommunen ska kräva kvalitet och högre kvalitet än den som är en minsta möjliga enligt svensk lagstiftning. Det handlar om Tyresös (och i vardagen kommunens medborgares) möjlighet att konkurrera med kunskap genom en alltid högkvalitativ utbildning och förskola. Och det handlar om det självklara att få en värdig omsorg som kvalitativt överstiger det som lagstiftningen kräver. Därför måste kommunen såväl för den verksamheten som utförs i egen regi som i privat regi definiera kvalitetskrav som man regelbundet följer upp och informerar om.

- ✓ Ställ högre kvalitetskrav på all verksamhet. Successivt stigande miniminivåer när det gäller exempelvis bemanning och utbildningsnivå bland personalen borde vara ett sådant krav. Andra sådana mer specifika krav handlar om hur skolor tillgodoser behovet av idrott, bibliotek och elevhälsa.
- ✓ Utvärdera bättre. Kommunen behöver utveckla kvalitetsuppföljningen av såväl den egna kommunala som den privata verksamheten. I detta bör inbegripas rätten till oanmälda inspektioner och ekonomisk insyn. Vid konstaterade brister ska verksamheten återrapportera vad som gjorts för att åtgärda problemet. Om problemen kvarstår ska kommunen, för den skull att den driver verksamheten eller äger tillsynsansvaret, alltid behandla frågan om verksamheten ska stängas.
- ✓ När ny verksamhet etableras ska den egna kommunala verksamheten inkomma med anbud. Kommunen behöver därför organisera en egen utförarenhet. Detta för att öka mångfalden och säkerställa att kvaliteten alltid värnas. Kommunens upphandlingsavdelning ska tillsammans med berörd förvaltning utarbeta arbetssätt som borgar för att en objektiv och konkurrensneutral utvärdering görs av samtliga anbud.

Valmöjlighet – Ja, och inte bara mellan olika ägare

För det andra behöver kommunen öka valmöjligheten. Genom det egna valet får brukarna större inflytande och möjlighet att påverka den egna vardagen. I den officiella retoriken har valfriheten ökat när verksamheterna har haft olika huvudmän. I vardagen är det knappast synonymt med valfrihet och kanske är det därför så få känner igen sig i beskrivningen av den stora möjligheten att påverka genom det egna valet.

Nu behöver Tyresö kommun göra en kraftansträngning för att öka valmöjligheten. Både genom att informera bättre om de val som faktiskt finns men också genom att

öka profileringen. När den borgerliga majoriteten valt att låta verksamhet övergå till privat verksamhet har tvärtom den uttalade ambitionen varit att verksamhetens innehåll ska vara så likt som möjligt den övriga verksamheten. Även inom ramen för ett val av utbildningsanordnare och äldreomsorg bör det ges utrymme för valmöjligheter i exempelvis verksamhetsinriktning och serviceutbud.

- ✓ Erbjud alltid valet att få sin verksamhet i närområdet. I diskussionen om valfrihet glömmer man ofta bort att de flesta barn, elever, föräldrar och äldre vill ha sin service nära boendet. Det system som nu råder med olika köer och en ovilja att tillgodose behoven inom respektive stadsdel gör att valfriheten begränsas kraftigt. Därför blir det viktigt för valfriheten att verksamheten dimensioneras så att det finns stor möjlighet att få service i närområdet.
- ✓ Informera brukarna. Kommunen bör ta på sig ansvaret att förse brukarna med partsneutral information om verksamhetens kvalitet och inriktning. Resultat, utbildningsnivå, policies och bemanning bör vara information som samlas in av kommunen och offentliggörs som en konsumentupplysning. I denna konsumentupplysning ska en tydlig redovisning av pedagogisk inriktning och vårdfilosofi vara en betydande del. Kommunen bör gentemot egna och privata verksamheter utforma etiska regler för marknadsföring som alla har att leva efter.
- ✓ Mångfald ska stimuleras så att valmöjligheterna blir reella. Mångfald ska i första hand handla om olika inriktningar på verksamheten. Den valfrihet som hittills varit dominerande i Tyresö har handlat om att erbjuda samma verksamhet men med annat ägande. Med andra ord har valmöjligheterna för brukarna inte ökat. Med tydligare profilerade förskolor, skolor och äldreomsorg ökar valfriheten reellt. Därför bör de kommunala verksamheterna ges i uppdrag att tydliggöra sin egen profil. På samma sätt bör det ligga inom ramen för den information som kommunen ska ge till respektive brukare att visa på respektive verksamhets profil. Vid val av ny utförare ska stor hänsyn tas till att mångfalden i verksamheten ökar och att det är en för området lämplig inriktning på verksamheten.
- ✓ Inom ramen för ett val ska kommunen i den egna verksamheten tillgodose ökade möjligheter att välja. Det kan handla om att inom ramen för ett skolval kunna välja profil eller pedagogisk inriktning. Eller att genom eget val påverka graden av service inom äldreomsorgen och äldreboenden. Väl så viktigt som att välja utförare är sannolikt den enskildes möjlighet inom äldreomsorgen att påverka/välja tid för väckning samt dusch och möjligheten till aktiviteter. På sikt borde verksamheterna även öka möjligheten för brukarna att i större grad påverka vem man vill ska utföra en för brukaren viktig tjänst.

Och inflytande genom påverkan

Ett av de stora problemen med den nuvarande politiken är att den ser skol- och äldreomsorgsval som ett köp av vilken vara eller tjänst som helst som konsumenterna gör på en marknad. I verkligheten förhåller det sig tvärtom. Köp av en ny platt-tv är inte jämförbara med de ofta livsavgörande följder som blir konsekvensen av ett val av

skola, förskola eller omsorg. Därav följer det som vi ovan pekat på att kommunen har ett ansvar att garantera kvaliteten i alla alternativ. Det blir också logiskt att kräva valmöjligheter inom ramen för detta stora avgörande val. Men väl så viktigt är att ge barn och äldre möjligheter att påverka den egna verksamheten i den egna vardagen.

- ✓ Det är viktigt att öka möjligheten för brukare som vill påverka verksamheten att det finns goda förutsättningar att göra det. Skola, förskola och hemtjänst (för att bara nämna några exempel) är inte en vara vilken som helst som man köper och säljer. Även inom ramen för ett val (eller ett icke-val) är det viktigt att det finns möjlighet att påverka verksamheten. Det bör därför vara en uttalad ambition att öka olika former av brukarinflytande. Ett sådant exempel är när man etablerar kommunala friskolor eller friförskolor med betydande lokalt inflytande.

Spela på lika villkor

Genom att ge alla aktörer jämförbara spelregler ökar kvaliteten. När kommunen ställer upp krav på bra förutsättningar för de anställda öka deras möjligheter att ge brukarna bra verksamhet. Om man tvärtom låter de med lägst ambitioner styra riskerar man en nedåtgående spiral där konkurrens sker med dåliga anställningsvillkor – vilket i längden kommer att innebära sämre förutsättningar att rekrytera duglig arbetskraft. På samma sätt är det viktigt att få samma villkor på andra områden när det gäller ekonomi och service. Viktigast är dock att alla individer får samma möjlighet till det stöd som hans eller hennes behov kräver.

- ✓ Personalens rättigheter ger bättre välfärd. Vi har redan nämnt meddelarskyddet. För privat utförd verksamhet ska det vara ett krav att de i avtal med kommunen förbinder sig att respektera meddelarskyddet. På samma sätt bör kommunen ställa krav på anställningsvillkor som motsvarar gällande kollektivavtal inom området. Detta för att förhindra anställningsvillkor som i förlängningen innebär lönedumpning och därmed sämre omsorg om medborgarna. För att öka tryggheten och förutsägbarheten (för såväl anställda som burkare) bör i normalfallet anbudstider inte vara alltför korta.
- ✓ Lika villkor. För att verksamheterna ska kunna konkurrera på lika villkor bör kommunen utvärdera nuvarande resursfördelning och utifrån denna utvärdering utforma ett system som ger alla verksamheter möjligheter att möta de individuella behov som finns inom verksamheten. Här ligger att granska eventuell merkostnadsersättning till privata verksamheter (för sådant där kommunala verksamheter kan dra nytta av samordnat stöd), socioekonomisk kompensation samt ekonomiskt stöd till omställning (torde främst gälla den kommunala verksamheten som enligt lag är tvingad att upprätthålla en verksamhet som alltid svarar mot behoven). Det viktigaste med ett sådant system är inte att ge exakt samma ersättning till olika utförare utan att så långt möjligt möta olika brukares individuella behov. Eftersom behoven är olika kommer också ersättningen att vara det. När en verksamhet överförs mellan privat och kommunal (eller omvänt) ska det arbetsrättsligt betraktas som en verksamhetsövergång vilket garanterar de anställdas trygghet och att

verksamheter inte vinner konkurrensfördelar genom att göra sig av med personal.

- ✓ Kommunen ska i normalfallet äga infrastrukturen för tjänsterna. Det innebär att i de flesta fall ska kommunen behålla och erbjuda verksamhetslokaler. Om det finns anledning att avvika från denna princip så ska en oberoende värdering av tillgångarna, inklusive immateriella, göras och priset ska spegla marknadsvärdet.

Valfriheten och ordning och reda

Vi tror att valet och inflytandet bidrar till att förbättra verksamheten. Men vi är inte naiva. Vi ser problemen som ibland uppstår. Vi vet att det inte alltid är ordning och reda som varit de främsta resultaten av valfriheten. Därför är vi tydliga med att valfriheten inte får gå ut över en bra grundläggande service. Det handlar om kvaliteten som vi pratat om ovan men det handlar väl så mycket om att underlätta medborgarnas vardag. Valet ska inte göra vardagen svårare. Därför ska vissa standards vara giltiga i all verksamhet. Därför ska medborgarens behov av service stå i centrum.

- ✓ Ställ krav som underlättar för brukarna på all verksamhet. En gemensam kö till förskolan har vi redan nämnt. Alla skolor bör åläggas att hålla betyg arkiverade. Alla äldreomsorg, skolor och förskolor ska anta och utarbeta säkerhetspolicier som minst motsvarar de nu gällande för de kommunala verksamheterna. Alla verksamheter ska ha utarbetade miljöpolicier för att minska framför allt den egna verksamhetens klimatpåverkan men också för att förbättra hälsan hos brukarna.
- ✓ Kommunal verksamhet ska, om det kan antas ligga inom medborgarnas önskemål och definieras som viktig för välfärden, erbjuda sådan verksamhet som privata utförare erbjuder. Ett exempel är hemtjänsten där kommunen mot avgift ska kunna erbjuda tilläggstjänster för att öka tryggheten. När den äldre önskar hjälp med hushållsarbete utöver vad biståndsprövningen ger rätt till ska han eller hon kunna köpa den från den kommunala verksamheten och inte behöva vända sig till ytterligare en utförare och därmed ny okänd person.

Förändrad driftsform – med stöd av brukare och personal

Om ägandet och driften av en redan befintlig verksamhet ska förändras borde det vara självklart att detta sker efter ett stöd från i första hand brukarna men också av personalen. Så har dock inte verkligheten varit i Tyresö. Personalens och brukarnas uppfattning har man fått hantera efter det att beslutet att överlåta verksamheten skett. För oss är det en utgångspunkt att deras uppfattning ska vägas in innan beslutet fattas.

- ✓ När det uppstår en diskussion om en befintlig verksamhet ska ha ändrat huvudmannaskap så ska detta prövas genom att berörda parter i form av brukare och personal ska höras. Även fackliga organisationer ska tillfrågas. Sammanställningen av dessa åsikter ska vara del av det beslutsunderlag som

berörd nämnd ska grunda sitt beslut på. Om nämnden avviker från det som är en samlad uppfattning bland personal och brukare så ska detta motiveras särskilt. Om kommunen vill förbättra en egen mindre väl fungerande verksamhet genom ett förändrat huvudmannaskap så ska det också prövas hos brukare och personal.

Kommunal egen drift istället för landstings- eller statlig drift

Ibland kan det finnas uppenbara kvalitetsvinster i att kommunen driver verksamhet i egen regi då alternativet innebär uppenbara samarbetssvårigheter eller dålig lokal service. Ett sådant exempel är statlig och landstingskommunal verksamhet som dels riskerar att utarmas lokalt, dels försöker överföra kostnader på primärkommunal verksamhet. Allt oftare lägger stat och landsting ut verksamhet på entreprenad i olika former. Om det sammanfaller med kommunala vinster bör kommunen då kunna lägga anbud.

Detta är några av de krav som är rimliga att ställa på kommunalt finansierad verksamhet. Medborgarna håller med rätta de förtroendevalda ansvariga för kvaliteten i välfärden. Det bör nu ta sig uttryck i en genomarbetad kvalitetspolicy som grundar sig i de krav som motionen ovan pekat på. Det ger förutsättningar för bättre kvalitet. Det borde vara nog med kravlöshet.

Med anledning av ovanstående föreslår vi att Tyresö kommunfullmäktige beslutar

1. Att uppdra åt kommunstyrelsen att utarbeta en kvalitetspolicy för kommunalt finansierad verksamhet i enlighet med motionens intentioner.
2. Att uppdra åt respektive nämnd att utarbeta kvalitetskrav för såväl privata som kommunala verksamheter innebärande bland annat krav på bemanning och utbildningsnivå.
3. Att uppdra åt respektive nämnd att förbättra utvärderingen och inspektionerna av såväl kommunal som privat verksamhet.
4. Att all kommunal verksamhet inom områdena skola, förskola, äldre- och handikappomsorg ska omfattas av meddelarskydd för att främja kvaliteten i verksamheten.
5. Att kommunalt finansierad verksamhet alltid ska omfattas av anställningsvillkor motsvarande gällande kollektivavtal och att kommunen ställer detta som krav vid upphandlingar/entreprenader.
6. Att platser till förskolan ska förmedlas via en kommunal kö.
7. Att all kommunalt finansierad välfärdsverksamhet ska ha utarbetade säkerhets- och miljöpolicies.
8. Att kommunen ska sammanställa information och faktaunderlag om samtliga verksamheter för att på så sätt underlätta brukarnas val.

9. Att Vid etablerande av ny verksamhet ska kommunen lägga egenregianbud för att säkerställa mångfald och kvalitet.
10. Att personal och brukare alltid ska höras, och tillmätas stor betydelse, vid förslag om förändrat huvudmannaskap.
11. Att kommunala verksamheter uppmanas att bidra till mångfald genom att tydliggöra sin egen profil.
12. Att valfrihet ska öka genom att förmågan att möta behovet av service i närområdet förbättras.
13. Att det inom ramen för den ordinarie verksamheten ska finnas möjligheter för mer detaljerade val.
14. Att berörda nämnder ges i uppdrag att arbeta för ökat brukarinflytande inom respektive ansvarsområde.
15. Att kommunen arbetar fram en resursfördelningsmodell som garanterar lika villkor för kommunens medborgare efter deras respektive behov.
16. Att kommunen i sin verksamhet ska kunna erbjuda tilläggstjänster mot avgift som det finns en efterfrågan på och som kan bedömas underlätta vardagen för brukarna.

För den socialdemokratiska fullmäktigegruppen

Mathias Tegnér

Marita Bertilsson

Kristjan Vaigur

Tyresö kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
Johan Lindbladh, kommunsekreterare
08 5782 95 16

YTTRANDE
2008-06-12
1 (5)
Dnr 08/KS 061 012

Kommunstyrelsen

Yttrande angående motion om valfrihet och kvalitet

Bakgrund

Mathias Tegnér (s), Marita Bertilsson (s) och Kristjan Vaigur (s) har lämnat in en motion om valfrihet och kvalitet. Som svar på motionen har ett yttrande har sammanställts där kommunens arbete med de aktuella frågorna kring kvalitet, uppföljning, valfrihet och information redovisas.

Kvalitetsarbetet i Tyresö kommun

Allmänt kring arbetet med kvalitet och service

Kvalitet och service är ett av kommunens strategiska utvecklingsområden. Tyresö kommun har sedan några år tillbaka arbetat målmedvetet med kvalitet, service och bemötande. Delar av detta arbete har skett i olika projekt ledda av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Medborgarenkäter. Tyresö kommun genomför tillsammans med bland annat Södertörnskommunerna vartannat år undersökningar med hjälp av Statistiska Centralbyrån för att få veta om vad medborgarna tycker om den kommunala servicen, om sitt medborgarinflytande och om kommunen som bostadsort. Den senaste undersökningen som genomfördes våren 2007 visade att Tyresös medborgare är mer nöjda än medborgarna i flertalet andra kommuner.

Kommunkompassen. SKL har med hjälp av utvärderingsmodellen Kommunkompassen gjort en utvärdering av hur vi i Tyresö arbetar för att utveckla demokratin, verksamheten och arbetsförhållandena samt hur vi arbetar för att skapa goda förutsättningar för företag och samhälle. Tyresö fick ett resultat som ligger klart över genomsnittet bland de kommuner som

tyresö kommun

genomfört utvärderingen för första gången. Under år 2007 har vi arbetat med att ta fram handlingsplaner för de områden som behövde förbättras.

Kvalitetsgarantier. I Tyresö kommun finns kvalitetsgarantier för de 20 vanligaste tjänsterna. Syftet med kvalitetsgarantierna är att tydliggöra de kommunala tjänsterna för medborgarna. Utgångspunkten är att medborgarna har rätt att få veta vad de kan förvänta sig av de tjänster som kommunen har ansvar för, men också vad de inte kan förvänta sig. Genom att noggrant definiera tjänsteutbud och kvalitetsnivåer får den ansvariga nämnden ett utmärkt underlag för de krav som kan riktas mot såväl den egna verksamheten som alternativa producenter. Under 2008 pågår en översyn av kvalitetsgarantierna.

Klagomålshantering. I Tyresö kommun tar vi till oss av synpunkter och klagomål för att förbättra verksamheten. Den enskilde ska snabbt, enkelt och smidigt kunna få rättelse av berörd enhet. Klagomål ger oss möjlighet att ta itu med det problem eller missförstånd som är förknippat med klagomålet, att föra en dialog, ställa tillrätta och se vad vi kan lära.

Kvalitetspris. Kommunen ha instiftat ett kvalitetspris för att premiera verksamheter som medverkar till att utveckla Tyresö kommun, dess vision och strategiska utvecklingsområden. En av grundtankarna med kvalitetspriset är att vi ska sprida goda erfarenheter. Såväl kommunala enheter som entreprenörer som arbetar åt kommunen kan nomineras och vinna kvalitetsutmärkelsen.

Nätverksarbete om kvalitetsbristkostnader. Tyresö kommun har deltagit i ett nätverk om kvalitetsbristkostnader. Tyresö har bland annat tittat på platsbrist i förskolan, barn i behov av särskilt stöd, informationsbrister, tekniska kontorets kundtjänst samt tidsanvändningen och omprövning av beslut inom hemtjänsten

Utbyggda servicefunktioner. Tyresö kommun ska präglas av en god serviceanda. I början av år 2008 öppnade Tyresö servicecenter. Hit kan Tyresöborna vända sig för att få information och vägledning, för att ställa frågor, lämna synpunkter och klagomål, be om råd och mycket annat som gäller kommunen. Tyresöborna ska snabbt och enkelt få personlig hjälp med sina ärenden. Tyresö kommun satsar även på e-service. Exempel på detta är biblioteksservice via nätet och Skolportalen.

Utbildningar. Vi har fortlöpande internutbildningar om bemötande, förhållningssätt och kommunikation för olika personalgrupper. I kontakten med medborgarna ska Tyresö

kommun använda sig av ett enkelt och tydligt språk. En kommunal klarspråksgrupp finns och utbildning av personalen genomförs kontinuerligt.

Brukarundersökningar. Vi följer upp verksamheten genom regelbundna brukarundersökningar. Kommunerna på Södertörn har sedan ett antal år gjort jämförelser av ekonomin och de viktigaste verksamhetsområdena.

Kvalitets- och uppföljningsarbete inom barn- och utbildningsnämndens område

Samtliga verksamheter inom barn- och utbildningsnämndens ansvar utvärderas kontinuerligt i den årliga kvalitetsredovisning som föreskrivits av skolverket. Detta redovisas i kommunens strategi- och budgetplan för 2008. Till grund för kvalitetsredovisningarna finns bland annat följande:

- VÅGA VISA som är ett kommunsamarbete avseende utvärdering inom utbildningsområdet. VÅGA VISA innehåller fyra delområden: observationer, kundundersökningar, självvärdering samt tester och prov.
- Uppföljning av nationella prov och betyg. Resultaten av dessa dokumenteras i resultatboken.
- Tillsyn av enskilda förskolor och familjedaghem som sker bland annat genom besök.
- Klagomål och synpunkter som sammanställs årligen.
- Utvecklingsprojektet "kvalitet i förskolan" som genomförs i samarbete med myndigheten för skolutveckling.
- Enheternas arbete mot de mål som nämnden fastställt.

Skolverket skriver i sin inspektionsrapport att kommunen bedriver ett kontinuerligt och bra kvalitetsarbete. Man finner några förbättringsområden som exempelvis att skolornas kvalitetsredovisningar bör kompletteras med fler kunskapsresultat än ämnena svenska, engelska och matematik samt att uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen för årskurs 5-9 behöver förbättras.

En specifik kvalitetsfråga som tas upp i den inlämnade motionen berör organisationen av kön till förskolan. I dag är ca 45 procent av verksamheten i enskild regi och 55 procent i kommunal. Den kommunala verksamheten har en gemensam kö. Alla enskilda förskolor som i dag finns inom kommunen, 12-15 st, har egna köer till sina förskolor. Det är chefen för den enskilda förskolan som beslutar om intagningen av barn och i vilken turordning barnen placeras.

Enligt reglerna kan man i dag inte ställa sig i byteskö mellan en enskild och kommunal förskola. Byteskön gäller bara inom den kommunala verksamheten. Däremot kan man stå i vanlig kö både till den kommunala som enskilda verksamheten. Det finns inget som hindrar att man står i flera köer samtidigt.

För att förbättra kösystemet till förskolan har det tillsats en arbetsgrupp som har till uppgift att skapa en förskolekö, d.v.s. en ingång för anmälan av behov och önskemål om förskoleplats till samtliga kommunala och enskilda förskolor.

Kvalitets- och uppföljningsarbete inom socialnämndens område

Socialförvaltningen arbetar kontinuerligt med att stärka kvalitet och service gentemot brukarna. I socialnämndens verksamhets- och budgetplan fastställs ett antal kvalitetsgarantier inom olika verksamheter. Exempelvis finns kvalitetsgarantier för kundval inom hemtjänsten och möjligheter att välja äldreboende. I de fall privata alternativ upphandlas sätter kommunen upp kvalitetskrav för verksamheten i förfrågningsunderlaget.

Avseende uppföljning och utvärdering redovisar socialnämnden följande åtgärder i strategi- och budgetplanen för 2008:

- Uppfyllandet av mål, kvalitetsgarantier och åtaganden redovisas i samband med delårs- och årsbokslut.
- Inkomna synpunkter enligt klagomålshandlingen åtgärdas omgående enligt fastställda rutiner.
- Revisorerna och tillsynsmyndigheter granskar kontinuerligt delar av verksamheten.
- Inom hälso- och sjukvårdens område lämnas redovisning av inkomna anmälningar enligt Lex Maria samt ärenden som behandlats i patientnämnden.
- Brukarundersökningar, kvalitetsgranskningar, uppföljningar, och intern kontroll sker under året.

För att ytterligare stärka uppföljningsarbetet har socialförvaltningen genomfört vissa organisationsförändringar. Här ingår att stabsfunktionen ansvarar för övergripande kvalitets- och uppföljningsarbete. Man har också anställt en kvalitetsinspektör som kommer att börja sitt arbete i augusti 2008. Kvalitetsinspektören kommer att få en central roll i att uppmärksamma eventuella brister och förbättringsområden genom granskning av verksamheter både i privat och kommunal regi och därmed medverka till en ännu bättre fungerande uppföljning, utvärdering och utveckling.

Information och valfrihet inom kommunen

Kommunen lägger stor vikt vid information om de olika verksamheterna till allmänhet och brukare. Ett flertal åtgärder har vidtagits för att förbättra medborgarnas insyn och valmöjligheter. Kommunen informerar medborgare och brukare om resultaten i en bilaga till lokaltidningen "Mitt i Tyresö" samt via hemsidan.

Barn- och utbildningsförvaltningen lägger ut omfattande material kring kvalitetsarbete och utvärdering på kommunens hemsida. Där återfinns bland annat kvalitetsredovisning, resultat av brukarenkät, resultatbok och information om klagomål och synpunkter. Vidare så har alla kommunala förskolor och skolor samt de flesta enskilda förskolorna egna hemsidor med mer information kring verksamheten. Samtliga hemsidor går att nå via tyreso.se. Här finns möjlighet att stärka och tydliggöra sin egen profil.

Även socialförvaltningen redovisar kvalitetsgarantier, kvalitetsgranskningar och resultat av brukarundersökningar på sin hemsida. Man har också hållit öppet hus för brukare inom hemtjänsten för information inför kundval, samt sammanställt en broschyr kring kundval inom hemtjänst och ledsagning. Flera olika informationsbroschyrer finns inom olika äldreboenden, med råd och stöd till anhöriga.

Socialnämnden har beslutat att ytterligare stärka brukarinflytandet inom hemtjänsten genom att under 2009 införa förenklad handläggning. Det innebär att personer över 80 år kan vända sig direkt till den kommunala hemtjänsten eller till någon av de fem upphandlade företagen vid behov av insatser upp till 15 timmar per vecka.

Staffan Isling
Kommunchef

Tyresö kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
Daniel Berg, förhandlingschef
08-5782 9365
Mikael Blomberg, upphandlingschef
08-5782 9853

TJÄNSTESKRIVELSE

2008-05-29

1 (3)

Diarienummer 2008KS/061 012

Kommunstyrelsen

Tjänsteutlåtande angående att-sats 9 i motion om valfrihet och kvalitet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige avslår att-sats 9.

Kommunstyrelseförvaltningen

Staffan Isling
Kommunchef

Sammanfattning

Mathias Tegnér (s) med flera har i sin motion om valfrihet och kvalitet föreslagit att kommunen vid etablerande av ny verksamhet skall lägga så kallat egen regi-anbud.

Det är inte möjligt att rakt av slå fast att möjlighet till egen regi-anbud säkerställer mångfald och kvalitet. Upphandlingsenheten kan inte bistå med underlag både till den förfrågande och den lämnande parten i en upphandling. Det bör därför vara upp till varje nämnd att från fall till fall pröva om den egna regin skall erbjudas att lämna anbud eller inte.

tyresö kommun

Beskrivning av ärendet

Motionens att-sats 9: ”Vid etablerande av ny verksamhet ska kommunen lägga egenregianbud för att säkerställa mångfald och kvalitet.”

Av motionen framgår inte vad som avses med ny verksamhet. Därför görs antagligt att avsikten i motionen är att kommunen skall lämna egen regi-anbud vid upphandlingar av driften av nyetablerad verksamhet. Ett vinnande egen regi-anbud skulle i sådant fall få formen av en intraprenad. Med intraprenad förstås en kommunal verksamhet som har deltagit i en konkurrenssituation, en offentlig upphandling, utan att vara en egen juridisk person och där den kommunala verksamheten har vunnit upphandlingen. Formellt avbryts då upphandlingen eftersom kommunen inte kan teckna avtal med den egna juridiska personen. Verksamheten drivs i kommunal regi men utifrån liknande förutsättningar som ett privat företag. Detta kan ge den önskade effekt som eftersträvas då kommunen väljer att i konkurrens upphandla driften av en verksamhet. Emellertid kommer det krävas goda kunskaper om ekonomi och upphandlingsjuridik för att kunna lämna ett seriöst anbud i en upphandling. Det är inte konkurrensneutralt att upphandlingsenheten bistår den egna verksamheten med anbudsunderlag samtidigt som den upprättar förfrågningsunderlaget, varför den egna regin inte kan påräkna hjälp från upphandlingsenheten vid framtagande av anbud. För att undvika liknande problem kan kommunen istället redan innan etablerandet av ny verksamhet bestämma huruvida verksamheten skall drivas i egen regi eller ej.

Egen regi-anbud kan också komma ifråga i de fall kommunen väljer att avhända sig huvudmannskapet av en del av sin verksamhet. När det gäller verksamhet som bedrivs med bidrag från övrig kommunal verksamhet och där den exakta kostnaden är svår att överblicka, kan lämpligheten att ge den egna regin rätten att lämna anbud ifrågasättas. Det finns stor risk att ett vinnande anbud från den egna regin överklagas av andra anbudsgivare, med kostsamma rättsliga processer som följd. En tvingande regel om egen regi-anbud kan också hindra ett avhändande av verksamhet som genom politiska ställningstaganden inte skall drivas i egen regi.

Det är inte möjligt att rakt av slå fast att möjlighet till egen regi-anbud säkerställer mångfald och kvalitet.

För att infria motionen behöver upphandlingsenheten förstärka sin bemanning för att kunna bistå med underlag både till den förfrågande och den lämnande parten i en upphandling.

Det bör därför vara upp till varje nämnd att från fall till fall pröva om den egna regin ska erbjudas att lämna anbud eller inte.

I motionens att-sats 9 anføres att kommunen vid etablerande av ny verksamhet skall lägga egen regi-anbud för att säkerställa mångfald och kvalitet. I förslag till Kommunstyrelsen daterat 2008-05-28 återfinns ett förslag till policy för konkurrensutsättning av verksamhet i Tyresö kommun. Enligt huvudregeln i förslaget får egen regi inte lämna anbud vid konkurrensutsättning av den egna verksamheten. Detta förslag avser således den situation då det finns egen *befintlig* verksamhet och förslaget avseende policy för konkurrensutsättning påverkas inte av att-sats 9 i denna motion.

Med anledning av ovanstående föreslås att att-sats 9 i motionen avslås.

